Ч. 87. Львів, вторник дня 20. цьвітня (3. мая) 1904. Річник VIII.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:
в Австриї:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор
на чверть року . . 5 кор
на місяць . . . . 1·70 кор
За границею.
на цілий рік . . 16 рублів або 36 франків
на пів року . . 8 рублів або 18 франків
Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановиx псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Політичний перегляд.

Австрию можна назвати-б державою катаклізмів, бо не тілько, що часто они виступають в єї житю, але і їх перебіг є такий легкий, без шкідних наслідків на будучність, що они стали вже немов правилом внутрішної єї політики. Недавний угорский страйк, такий грізний і великий, якого ще сьвіт не бачив, устав на причуд скоро і тихенько; нині вже майже тяжко в думці зобразити собі ту ситуацию, яка єще перед кількома днями була грізною дійсностию. — Так само і грізна, безплідна обструкция в австрийскій палаті послів зближає ся, здаєсь, до кінця. Вже вибір делеґаций палатою був для правительства великим здобутком; тепер підняте польским Колом посередництво між спорючими сторонами натрафило на трудности, що є зовсім зрозуміле при всякій злагоді, має тепер нормальний і дуже надійний перехід. В суботу відбули конференцию виконуючий комітет німецких сторонництв з членами парляментарної комісиї польского Кола і хотяй Поляки не могли єще подати докладно сформулованих ческих жадань, переговори зробили добре вражінє по німецкій стороні і дискусия вела ся в дуже приязний спосіб.

Німеччина має твердий горіх до згриженя з Герерами в своїх східно-полудневих африканьских кольоніях. Всї висилані дотепер експедициї не мали щастя в битвах з тубильчим населенєм. Вправдї військова управа Німеччини збаґателізувала собі справу і всї ті експедициї орґанізувала на дуже малі розміри, бо по кількасот вояків, але неповодженє німецкого оружя між муринами, додало їм відваги і поширило обєм повстаня. Тому виступає німецка праса з тяжкими замітами против веденя сеї акциї віддаючи впрочім всяке признанє німецким воякам, які в чужій землї, серед убийчого тропікального клїмату, пустарів та гущавин пралїсів, мусять бороти ся з хитрим і обзнакомленим з краєм і природою, хотяй гірше воруженим неприятелем. Однак чудно, що заграничка праса не привязує жадного значіня і навіть майже не говорить про ті неповодженя німецкої оружної сили, яка себе цінить чи не найвисше в Европі. Одно з того виходить ясно, що бороти ся з тубильцями в далекій стороні є дуже тяжко і наражує на великі страти, як се було в борбі з Бурами, чи тепер з Герерами, або з Японцями.

Зближенє Франциї і Італії збуло ся вже, сказати-б, в теориї, через недавну подорож президента Любета до Риму. Не тілько банкети, овациї і тоасти, які збули ся підчас сеї подорожи, а в яких взяли удїл як найширші круги населеня, так що они робили вражінє всенародної манїфестациї, але і голоси італїйскої та францускої праси, яка через цїлий тиждень посьвячувала як найбільше місця сїй подїї і взагалї францускo-італїйским взаєминам, доказують, що тим відвідинам старано ся надати епохальне значінє, як зворотній точцї о ходї заграничної полїтики обох народів. На разї скінчило ся тілько на порозуміню обох правительств, але від того, в виду настрою обох народів, не дуже вже далеко до якогось взаїмного, зачіпно-відпорного союза.

Польский голос руского сьвященика.

(Конець).

На жаль — кінчить о. Білиньский свої уваги — нинї появили ся хмари в нашій суспільности. Повіяв північний вітер зимний, стяв ледом серця, що не можуть они в собі вже помістити двох народностий і обох обрядів. Здеґенерована ся полїтика до ряду партизантскої, занимаючи ся тілько частию суспільности, а заховуючи вороже становиско до другої с. є до рускої народности.

Вправдї потїшає нас автор (пос. Ґнєвош) солодкими словами, що про винародовлюванє Русинів нїхто не думає та що Русини тому не мають чого побоювати ся, і хочемо вірити, що слова і бажаня шан. автора є найщирійші. Однаковож приглянувшись близше тій заінавґурованій проґрамі, трудно надїяти ся по нїй спасеня Русинів. Ся проґрама найперше витичила собі дїяльність під фірмою рим.-кат. обряду, всїх ісповідників рим.-кат. обряду, хотяй би de facto походили з антенатів руского походженя, зачислити до польскої народности і тим способом зменшити число Русинів. На завадї сїй акциї стоїть єще мова, яка є характеристичною цїхою руского племени без згляду, чи оно є гр.-кат. чи рим.-кат. обряду. Отже щоби затерти сю ріжницю, проґрама орікає, щоби всїм Русинам рим.-кат. обряду впакувати польский язик.

Не буду тут опирав ся на своїм переконаню, але відішлю шан. автора до статї ч. 72. с. р. під заголовком »Неґативний патріотизм«, де такий славний публїцист, як професор Бровн в Англії межи иншим виразно каже: »що видиранє мови підбитим народам, а накиданє їм мови подібного народа називає шкідним еґоїзмом. Мова — се душа народу; стративши єго, народ тратить себе, а винародовлений стає неначе обдертий зі всїх гарних прикмет, отже стає розкладовим чинником«.

По довершеню сего подїлу Русинів на дві партиї с. є. польску партию і руску, після проґрами мають запомагати польску партию материяльними засобами, а тим способом руска партия остане в меншости, а не маючи материяльних засобів і не підперта нїким, буде засуджена на повільне заниканє і вкінци прийде сказати по нїй »вічная память«.

Такий гороскоп диктує нам проґрама заінавґурованої полїтики. А в нашій суспільности, згідній до тепер, зродять ся антаґонїзми, борби, ненависти і наварить ся зовсїм непотрібного болота. Твердженя автора, »що з огляду на акцию Русинів становиско польскої народности є загрожене«, — супротив сего, що стілько маємо польских кольоній, які так сьвітло розвивають ся у нас, що Поляки посїдають таку визначну інтелїґенцию на всїх становисках і у всїх верствах суспільности, що адмінїстрация краю спочиває в польских руках, що Поляки мають сильні впливи у Відни — мусимо приняти за жарт, висказаний автором.

Бідна ся Русь; de facto можна єї порівнати з посажною панною, яка має богато конкурентів, але жаден з них не хоче їй признати рівноправности в своїм домі, тілько хоче бути паном над нею. Тож влучно дасть ся тут примінити нарікане Спасителя на нелюдскість сьвіта, висказане словами: »лиси мають свої ями, птацтво свої гнїзда, де можуть спокійно спочати, а син чоловічий не має каміня, на котрім міг би склонити свою голову«.

Так воно відай і з Русинами. Заледви мілїонові племена, як Хорвати, Серби, Болгари дорожать своєю народностию, а одній богатій Руси з 30-мілїоновим населенєм тяжко приходить жити своїм житєм.

Ілавче, д. 20. цьвітня 1904.

О. Іван Білиньский.

Японьско-росийска війна.

Підводні лодки.

Росийский інжинер-специяліст п. Бобров подав деякі поясненя про будуючі ся росийскі, підводні лодки. Вже від 400 лїт будівничі кораблїв передумували над здїйсненєм ідеї підводної лодки, а від 10 лїт ся квестия набрала вже практичного значіня. Від того часу поступ в будованю підводних лодок величезний. Тепер ходить тілько о можливість будованя лодок більшої поємности, бо тодї і можна би прибільшити їх скорість. Теперішна найбільша поємність підводних лодок виносить 200 бочок, скорість заледви 16 узлів на годину, отже не позволяє підводним лодкам здоганяти кораблїв, а тілько дати ужити ся против стоячих. Прибільшеню скорости стоїть на перешкодї тисненє води і темнота, яку під водою не можна прояснити на дальшу просторонь навіть найсильнїйшими рефлекторами, але підводна лодка може також і по верху плавати, а доперва в віддаленю кількох верств занурити ся і плисти дальше в тім самім напрямі і майже з тою самою скоростию. Кошти построєня одної підводної лодки виносять коло 400.000 рублїв. Способів берегти ся перед підводними лодками є три, але всї они не богато вартні. Або можна обсервувати їх зближуванє бальонами, однак понурившись, лодка може змінити свій напрям; або закладати на них міни в пристанях, — однак наїханє на них підводної лодки було би хиба чистим припадком; або вкінци береженє кораблїв за помочию сталевих сїток; однак лодка одною торпедою перерве сїтку, а зараз другою може досягнути корабель. Одна підводна лодка може здеморалїзувати цїлу неприятельску ескадру, бо нїчим не потребує зрадити своєї присутности, а хотяй би єї спостережено, то не можуть єї досягнути жадними стрілами. Хто знає, чи взагалї підводні лодки не вчинять всяку морску борбу неможливою. Що-до небезпечности підморскої плавби, то хотяй она підчас мира представляє більшу небезпечність з причини попсутя електричної машинериї, то підчас війни небезпечність зовсїм вирівнує ся з плавбою на поверхних воєнних кораблях, бо залога підводної лодки не є наражена на неприятельскі стріли, а в тишинї і спокою, які панують під водою, може працювати з зимною кровю і більшою розвагою.

Нові вісти.

Хотяй росийскі жерела подають, що Японцї при помочи своїх канонїрок заняли тілько два острови в лиманї ріки Ялю і побудували до них понтонові мости, бюро Райтера доносить з всякою катеґоричностию, що вже збула ся перша велика битва на правім березї ріки Ялю і Японцї вповнї відперли Росиян. З Кавтанче в Манджуриї доносить згадане бюро, під датою 30.

цьвітня, що перша борба над Ялю вже збула ся. 16 000 Японців переправило ся в четвер через ріку Ялю і заатакували Росиян в силї 30.000 людий, які заняли сильно обваловані позициї. В пятницю Японцї одержали підмоги. З Токіо доносить то саме бюро, що Японцї у вторник переступили ріку Ялю і розпочали атак. Борба тревала через вторник, середу, четвер, пятницю і суботу. Японцї, перебравшись через ріку Ялю у вторник, розпочали концертрацию на правім березї. В суботу розжарила ся борба на довгу просторінь, при чім в битві брали удїл з другого берега тяжкі японьскі гармати. В недїлю борба розгоріла ся на ново зі свитанєм дня. Число Росиян має виносити 30.000. Японцї понесли тілько незначні страти. В недїлю о год. 2. пополудни доносить те саме бюро з Токіо: Дивізия ґвардиї і дванайцята дивізия піхоти перейшла вчера(?) коло 8. год. біля Віджу ріку Ялю і обійшла лїве(?) російске крило. Зі свитанєм дня загреміла страшна канонада, в якій по японьскій сторонї брали удїл батериї з лївого берега і канонїрскі лоди, які находять ся на водах ріки Ялю. Перевага позициї Японців і їх чисельна перевага позволяють надїяти ся, що Росияни станутъ переможені. — О год. 3 пополудни з недїлї доносить те саме бюро, що Японцї займили місцевість Кін-лєн-чен, яка уходить за ключ російских позиций на правім березї Ялю. Надїють ся, що Росияни цофнуть ся до Генванчен. —»Новоє Время« доносить телеґрафічно з Мукдену під датою 28. с. м. (четвер): Після одержаних відомостий, досьвіта дня 27. с. м. віддїл Японців переправив ся через Ялю на наш берег в селї Сіндягон, де єго привитав огнем віддїл охотничої команди. Удачними вистрілами нашої артилєриї збито поставлений Японцями міст на північ від Віджу і переправа відбувала ся на полудне від Віджу на понтонах. Часть переправленої піхоти з батериєю двигнула ся на нашу позицию біля Тюнчена, але єї відперли так, що японьска батерия навіть не успіла була відкрити огонь. Офіцияльно доносить ґен. Куропаткин цареви під датою 30. с. м: Ґенерал Зазулич доносить, що вечером і в ночи 28. с. м. невеличкий японьский віддїл перейшов Ялю, у якого лиманї появили ся кораблї. Д. 28. с. м. коло год. пополудни бачено японьскі кольони в маршу з Повампо до Віджу. На однім горбі на полудне від Сіндягон бачено японьский розвідуючий віддїл. Японцї не роблять до тепер жадних активних операций(?).

— ВІД АДМІНІСТРАЦИЇ. При змінї місяця просимо наших Вп. Передплатників о скоре відновленє передплати, зглядно о вирівнанє залеглостий та о приєднуванє нам нових передплатників.

Новинки.

— **Календар.** Ві вторник: руско-кат. Теодора; рим.-кат. Найденє ч. Хр. — В середу: руско-кат. Дезидерия; рим.-кат. Фльориана муч.

— **Єще про письмо о. Н. Веселого** пишуть нам зі сьвященичих кругів: Завдяки »Ґалїчанїнови« суспільність наша цїлком блудно зістала поінформована в звісній справі з письмом Василиянина о. Н. Веселого, длятого отримавши вірнїйше представленє річи, дїлимо ся ним з читачами „Руслана“. Було се так: В липню м. р. наспіло зі Львова до Риму письмо, підписане іменем ВПр. мітрата Білецкого, інформуюче Пропаґанду о відносинах галицких, а предметом єго не були цїлком маєтки Василияньскі, але инша, впрочім досить дрібна справа. Прийшло отже таке письмо і — яко маловажне — залягло в архівах Пропаґанди на 4 місяцї. Аж коли в падолистї м. р. ВПреосьвящ. Митрополит був в Римі, припадково зговорило ся з кардиналами о згаданім письмі, і знов, понеже річ була невеликої ваги, Митрополит не жадав навіть показаня собі того письма. Доперва по повороті Митрополита з Риму (в грудни м. р.), коли зайшла про те бесїда з о. Білецким, о. мітрат виразив своє велике зачудованє, понеже про таке письмо не мав найменшої ідеї. Щоби винайти ключ до тої дивної загадки, віднїс ся сам о. мітрат письменно до Риму з просьбою о вияснення. (Було се либонь в сїчню с. р.). За яких пару недїль потім отримав в відповіди прислане собі се ориґінальне письмо, підписане своїм іменем, котре зар з показав о. Митрополитови. На перший зараз погляд на характер письма, ВПр. о. Митрополит пізнав, чия рука писала, а відтак прикликав єго автора, котрий зараз признав ся до вини і поспішив перепросити о. Білецкого за свій нерозсудний помисл. Цїла справа, найприкрійша для самого автора, тримана була від місяця сїчня аж до сеї хвилї в глубокій тайнї, а то зі згляду на те, щоби не компромітувати бідного монаха, вже й так тяжко покараного сим нефортунним виявленєм річи. І була б може цїла справа потонула в непамяти, бо нїхто про неї не розповідав urbi et orbi, нїхто не подавав вісток до ґазет; бо навіть найблизші з окруженя о. Митрополита і о. Білецкого не були в справу втаємничені. Але »Ґалїчанїн« має чутке ухо: десь щось підслухав, а решту скомпонував з фантазиї і »наврал всему міру« о фільварках Василияньских, о завзиваню о. Митрополита до Риму, о доходженях інквізицийних, ба навіть (що єму то шкодить!) о надужитю до сего св. сповіди!

— **Лисенкове сьвято в Чернівцях** відбуде ся невідклично в пятницю, дня 6. мая с. р. в день св. Юрія. Сьвято розпічне ся о 11. год перед полуднем в великій салї тов. музичного людовим концертом, який мати ме отсю проґраму: 1) Вступне слово. 2) Лисенко: »Молитва«, хор жіночий в супроводї власної орхестри тов-а »Руский-міщаньский хор«. 3) Лисенко: »Козаченьку, куди йдеш«, хор мішаний. 5) Лисенко Ф. Колесса: »Ой летіла зазуленька«, хор мішаний. 6) Лисенко: »Верховино«, хор мішаний. Всї піснї відсьпівають члени тов-а »Руский-міщаньский хор в Чернівцях«. Хором і орхестрою управляти ме п. Мирон Гундич. Цїни місць на людовім концертї: Місце сидяче 1 К, місце стояче 30 с. — Пополудни о год. 4. відбуде ся в тов. музичнім великий концерт, устроєний тов. »Буковиньский Боян« в Чернівцях при співучасти всїх гостий з Галичини і Буковини. Концерт розпічне ся точно о 4. год. пополудни; двері до салї будуть підчас продукций замкнені, тому просимо приходити на концерт точно перед 4. год. Проґраму концерту при співучасти військової музики 41. п. п. подали ми онодї. Музикою і хором управляти буде п. проф. Колєр. Цїни місць на концерт »Бояна«: Місця першорядні і бічні 5 К, 2 ряди місць другорядних по 4 К, 3 ряди місць треторядних по 3 К, а прочі ряди по 2 К. Вступ на салю 1·20 К, для учеників 50 с. Евентуальна цїна льожі 25 К. Тексти і проґрами вийдуть осібною відбиткою, яку мож буде набувати по цїнї 50 с. Всякі карти на оба концерти продає виключно касиєр тов-а »Руска Каса« п. О. Могильницкий, на адресу котрого просимо надсилати всякі гроші, бо замовленя без гроший не будуть узгляднювані. — За видїл тов-а »Буковиньский Боян«: *Максим Грушкевич. Ор. Гандяк.*

— **Соколи** — як нам доносять з кількох місцевостий — сповняли там службу при Гробі Христовім. Пожарні шеломи і збруя та постава наших Соколів пригадували римских воїнів, що стерегли Сьв. Гробу. Також в день сьвітлого празника Воскресенія Соколи робили почетну сторожу при Сьв. Тайнах підчас процесиї, чим причинили ся до піднесеня величавости сьвята. Пополудни великодних сьвят відбували ся на цминтарах коло церкви замість пєотних забав сокільскі гри, а опісля походи по улицях при звуках сокільского гимну. Так сьвяткували Соколи в Малехові і Ляшках мурованих, львівского повіта, і в Миколаєві н. Дн., жидачівского повіта. В перших двох місцевостях нїчо не замішало сьвяточного настрою, бо львівский староста п. Франц пересьвідчившись про хосенність пожарних сторожий »Сокола« сприяє тепер сему товариству. Не так легко пішло се в Миколаєві н. Днїстром мимо того, що бурмістр міста є головою »Сокола«. Причиною була давна сторожа пожарна, що числить нинї всего 6 стражаків і то самих срібноковнїрівців. При нагодї заложеня сокільскої сторожі пожарної переконали ся делеґати львівского »Сокола«, що давна сторожа є хиба для паради і то невеликої. На питаня з пожарництва відповідали, що справи не знають, або не учили ся, а на просьбу, щоби спробували сикавку, чи добра, не був їх провідник в змозї рушити сикавкою та заявив, що не знає, що їй бракує, а колиб нещастє навістило того дня се місто, то напевно стрінула би єго доля Золочева, Монастириск і Бучача. Тому конечний є »Сокіл« в Миколаєві. Чувство немочи і встиду по деяких

Денис Угнівець.

Грицько Волоцюга.

(Дальше).

IV.

Я вийшов з хатини. Менї так душно, так темно було в нїй. А на дворі розливав ся морем розтопленого срібла ясний місяць. На нетечах і криничинах рохкали жаби. В шпарі угла цьвіркав цьвіркун, начеб тупою пилою зелїзо різав. Зі скреготанєм цьвіркуна перемагав ся соловейко в Пільгуєвім садку.

Сьвіжий холод ясної, лїтньої ночи якби холодною водою обілляв мою голову. Я відітхнув, немовби цїлу Бартішку скинув з грудий. Але натомість оловяна хмара туги за мамою обняла мене, наче тисячними, грубими ланцюхами опутав хто мою душу, якби хто великанськими клїщами розмяжджував мою грудь, голову, всї мисли мої...

Мати... Так я маю матїр?...

Я відчув своє опущенє — сирітство — недолю. Моє серце спляче доселї, призвичаєне до штовханок та людських попихань, придушене їхнїми лайками як молодий цьвіток колючими хащами тернини, обізвало ся...

Єсли в мене матїр — чим я гірший від других людий?... Я маю маму — а не знаю єї.

Піду до неї... Піду за Бартішку... ще далї... далї... далеко... а відшукаю маму!...

Піду!...

Легонько відхилив я ворота. Вийшов на вулицю. Але сум, безсильність стримувала мене. Де піду... до кого?... Невидима якась сила тягнула назад на подвірє.

Піду... спитаю красулї... Вона менї все розкаже.

Війшов до стайнї. В стайни хитала ся півтемрява, нїби місяць з ночию, сьвітло з тьмою обнимали ся та о якихсь тайних радощах шептали.

Хто знає... Може над людським горем плакали..?

Красулька лежала простягнувши передні ноги. Румеґала, якби хто два платки атласу до такту обтирав о себе. Красулька здивувала ся моїм несподїваним приходом. Перестала шурати щоками. Тихо застогнала і мукнула.

Красулю... і я припав до нїмої, нерозумної зьвірини, обнимав єї і ридав...

Бувай здорова... Вже більше не побачимо ся... Не поведу тебе на панську межу анї в Баврусиків рів. Бувай здорова... не тужи за мною, іду в сьвіт мами шукати... Скажи менї, де вона?... в якому краю?

Але красуля мовчала. Здивованими, великими очима глядїла на мене... Потім лизнула по лици, а потім... му-у-у... заплакала...

Я погладив ще раз між рогами свою товаришку, дотеперішну заступницю неньки, поклепав, поцїлував і пішов в сьвіт... в сьвіт волоцюгою... до мами...

А мама в могилї спить...

V.

Місяць сьвітив. В повени його блїдого сьвітла топили ся низькі, вбогі хатки. На дворі було тихо. Часом задиркав диркач на криничинах або закигикала чайка жалібно. І знов тиша — таємничий спокій. Соловії дрімали. Либонь думу думали...

Я вийшов з подвіря. Мене пекло коло серця. Ноги млїли, угинали ся в колїнах. Я глянув ще раз на тїтчину хату. В вікнї облита блїдими лучами місяця все ще стояла тїтка. Єї блїде лице тепер стало ще блїдїйшим. Вона подобала на смерть.. загробову душу. Стояла заломивши руки, якби скаменїла. На припічку ледви тлїли углики в сїрім попелї, неначе взяли з собою душу тїтки і улїтали десь — а в хатї лишили тільки знак огню... мислий... житя...

Пращай і ти тїтко!.. Я любив тебе бодай каплиночку — а ти мене анї за макове зерно... Бувай здорова... Не прийду більше... не покажу ся твоїм очам.

Жаль рвав, шматував мою душу. На голові піднимало волосє. Якась горяч палила мене по висках, наче хто розтопленим залїзом обливав..

Я перехрестив ся. Пішов в дїл улицею. Коло Сруля вийшов в поле.

Жаль обняв моє серце. Місяць сьвітив чим раз яснїйше. Малесенькі шматочки шовкових, матово білих хмарок пересували ся біля місяця. Часом рубцем хмарки обтерли чорну пляму на обличу місяця, часом малий клаптик вутлої хмарної материї обдер ся і повис на закривленім, острім кінци серпа. Моє серце тремтїло як

людців до ненависти до »Сокола«, бо коли члени давної сторожі, стоячи при Сьв. Гробі на латиньский Великдень, падали з умученя по короткій стійці, то наші Соколи на руский Великдень стояли з власної охоти довше і держали ся кріпко. Заздрість »strażaków« посунула ся до того, що »ad їх captandam benevolentiam« жандарми відбирали від Соколів визичені шеломи і топірці та голосили, що Соколи то все покрали. Такі перепони нашого Сокола не спинять в летї. Сокіл працює витревало дальше, бо люди добре думаючі і правдиві інтелїґенти узнають єго вартість і конечність.

— **З Тернополя** доносить »Подільский Голос«, що тамошний ґімнаст. »Сокіл« числить понад 200 членів, а товариство щораз красше розвиває ся. Аби »Сокіл« міг як слїд сповняти свою задачу, ухвалено розпочати стараня о будову власної ґімнастичної салї і в тій цїли основано комітет, який має заняти ся збиранєм фондів на ту цїль. Для придбаня фондів на будову хати »Сокола« рішено: 1) устроїти дня 8. мая с. р. попис ґімнастичний получений з концертом, а крім того повторити той сам попис з доповненями виключно для членів товариства і їх родин в найкоротшім часї за низьким вступом; 2) урядити 2 прогульки в околиці Тернополя, одну з них з танцями; 3) урядити в дня 10. зглядно 12. липня великий людовий фестин в огородї мійскім, получений з льотериєю фантовою; 4) видати видівки зі знятями продукций ґімнастичних членів в накладї 10.000; 5) візвати членів до солїдарної, енерґічної і патріотичної дїяльности в хосен задуманої сокільскої орґанїзациї. До переведеня повисшої проґрами зложено з 17 членів товариства комітет орґанїзацийний, який подїлив ся на 4 секциї. — Перший ґімнастичний попис получений з концертом музики військової 55. п. п. устроює тернопільский руский »Сокіл« в сали »Міщаньского Брацтва« в недїлю дня 8. мая 1904. р. Проґрама: 1) Вправи вільні мущин в такт музики; 2) Thomas: „Raymond" Ouverture. 3) Вправи членів на дручку; 4) Waldteufel: „Erinnerungs"-Walzer; 5) Образові вправи пань (лїсками); 6) Wagner: „Pilger Chor und Lied an den Abendstern aus „Tannhäuser". 7) Піраміди громадні в трійки; 8) Gounod: Fantasie aus der Oper „Faust"; 9) Піраміди на драбинах. Початок точно о 8. год. вечером. Цїни місць: крісла 2 К, 1·50 К, 1 К, місця стоячі 60 с, ґалерия 30 с. Білети набувати можна від четверга в »Народній Торговли«. — В повітовім товаристві кредитовім вибрано на загальних зборах в дни 18. цьвітня с. р. на місце уступивших: членами Ради надзираючої: Димитрия Марка ц. к. повітового ветеринаря і Омеляна Терлецкого ц. к. професора реальної школи, а заступниками: Матвія Бриковича міщанина, о. Ізидора Глиньского рус. пароха з Буцневи і Павла Демчука ремісника. — До будови рускої ґімназиї в Тернополи не зараз приступлять, а тимчасом ґімназия мусить тисцути ся в невигіднім і нездоровім будинку. Доси не куплено навіть площі, хоч оферт вплинуло кілька. За те, як зазначує »Под. Голос«, приступлено до будови... виходків в будинку, де містить ся тепер руска ґімназия.

— **Соколи при роботї.** До ново заснованого пожарного »Сокола« в Підбірцях, львівского повіта, приїхав вчера 1. мая відпоручник львівского »Сокола« дг. С. Ґорук, аби повторити з членами вправи з сикавкою і научити їх муштри рядової. Крім всїх що до одного підборецких Соколів і Сокілок, явило ся на площі вправ коло громадского уряду майже цїле село від дрібної дїтвори до найстарших господарів і господинь, які з великою цїкавостию слїдили постепенний розвій сокільскої муштри та подивляли меткість і справність Соколів як при сикавцї так при муштрі. До вправ стануло понад 50 моторних леґінїв і молодих господарів. Вечером по вправах зібрали ся всї Соколи і Сокілки в громадскім урядї, і під проводом львівского делеґата вивчили ся сьпівати »Марш Соколів« та просили, привезти їм ще які патріотичні рускі пісні. — До успішного розвитку підборецкого »Сокола« причиняє ся вельми прихильність громадского начальства і місцевого душпастира ВПр. о. Бернацкого, який з проповідницї заохочував людий до вступленя в члени дїйсні або спомагаючі сего так потрібного і хосенного товариства, за що належить ся єму, як правдиво ревному і дбалому пастирови про добро своїх парохіян, щира і горяча подяка. Гаразд!

— **Концерт в честь Миколи Лисенка** в м. Винницї на Українї устроїло товариство тверезости дня 26. н. ст. марця с. р. На сценї красував ся великий портрет славного композитора, окрашений ручниками і цьвітами. Над портретом поставлено сніп жита з пільними цьвітами, червоним маком і цвитучим соняшником. Концерт почав ся кантатою в честь Лисенка, опісля був відчит а дальше хоральні і сольові сьпіви та фортепянові продукциї, самі композициї ювилята. Саля була повнїська публики, а між нею велике число шкільної молодїжи.

— **Школу ім. Ів. Котляревского** основують в Полтаві в сусїдстві дому, де жив пок. писатель, в тім місци, яке називає ся »Івановим Гаєм«. Отворенє школи відбуде ся в осени с. р.

— **З Бережан** пишуть нам: Як вже було оголошене в часописях, отворено в Бережанах філїю ґімнастичного тов-а »Сокіл«. Здаєть ся, злишним буде поясняти вагу сего товариства. Щоби однак оно могло сповнити свою задачу, потребує немало гроший на всякого рода ґімнастичні прилади. Місцева інтелїґенция не в силї покрити сама видатків з тим получених, бо вже аж надто обтяжена всякими патріотичними контрибуциями. Тож звертаємо ся до сїльскої інтелїґенциї з горячим зазивом приступати в члени товариства в характері членів основателїв або членів спомагаючих. Перші платять одноразово 100 К, другі 2 К вписового і річну вкладку в сумі 6 К (платні ратами). Сїльска інтелїґенция значно менше поносить всяких патріотичних податків бо не платить вкладок до ріжних товариств, удержуваних місцевою інтелїґенциєю. Тож сподїємо ся, що наш поклик не остане без відповіди. Всякі датки на бережаньску філїю тов-а »Сокіл« просимо слати на адресу: Ярослав Сїнґалевич ц. к. официял почти в Бережанах. За бережаньску філїю тов-а »Сокіл«: *Др. В. Бачиньский*, справник.

— **Львівский „Сокіл"** вислав з нагоди смерти незабутнього Михайла Старицкого отсю телеґраму: Високоповажана Панї Людмила Старицка. Над могилою щирого сина України висказують свій жаль і глубоке співчутє — *львівскі Соколи.*

— **Пожарний „Сокіл" в Сопотї**, стрийского повіта, засновано на статутї львівского »Сокола«. Намісництво вже затвердило статут.

— **Вчерашне робітниче сьвято** проминуло у Львові і в инших містах тихо, бо в недїлю нїхто не потребував аж страйкувати для солїдарности. У Львові було як що року віче робітників на пл. Ґосєвского, опісля похід улицями, а пополудни забава на Високім Замку при малім числї учасників.

— **Пожари.** В Пониквицї, брідского повіта, згоріло онодї 10 господарств. — В Настасові коло Тернополя знищив огонь 40 будинків. — В Залїсю, чортківского повіта, згоріло дня 26. м. м. 37 селяньских загород.

— **Земства на Українї.** З днем 14. с. м. будуть введені на Українї нові „земства" в ґуберніях київскій, подільскій і волиньскій. Але надії на ті земства, які зразу можна було мати, розвіяли постанови що-до їх орґанїзациї. Ті земства будуть мати лише тїнь якоїсь самоуправи, бо всї члени тих земств будуть не виборні, але іменовані правительством, а президувати в них буде ґубернатор. Через те не можна мати надії, щоби в тих „земствах" мож було добити ся чогось путнього, і земствами, тобто автономними інституциями они будуть хиба з імени.

— **Зі сьвіта.** В Саржен в Швайцариї арештовано начального редактора орґану угорскої партиї независимости Egyertetes, Ал. Фенїого, за яким вислано стежні листи з причини сповненого ним злочину проти обичайности. — В Будапештї застрілив ся Павло Фельдварі, який з дивацтва стратив все своє майно, реклямуючи свою методу »природного лїченя«. — В Берлинї відобрав собі житє вдихаючи сьвітляний ґаз, письменник Павло Хрістіянї з причини нервової недуги.

— **По зелїзничім страйку.** Угорский мінїстер торговлї видав до урядників державної зелїзницї розпорядженє, в якім вказуючи на величезні шкоди заподїяні страйком, взиває до пильної служби і стверджує, що ті, котрі зголосили ся до служби, не будуть карані, але ті, що намовляли до страйку, мусять понести заслужену кару.

— **Сьвято студентів в Празї.** Студенти ческого унїверситету і полїтехнїки в Празї оголосили в дневниках запросини до участи в студентскім сьвятї, яке відбуде ся в празї в днях 27, 28, 29 і 30. с. м. В проґрамі сьвята є відчити про потребу нових національних унїверситетів славяньских, представленя в театрі, походи по містї і т. ин. На се торжество мають прибути студенти російскі, рускі, словіньскі а також французскі і даньскі.

— **Найменша женщина** має бути тепер »княжна Хікіта«. Оповідають, що Хікіта зараз по народженю важила ледви 900 ґрамів і спала в пуделку від циґар. Лїкар сумнївав ся про єї спосібність до житя, але Хікіта зростала побіч своїх братів і сестер, правильно розвинених. Росла вправдї поволи, бо маючи 21 рік, виглядає менша як пятилїтна дитина. Хікіта грає на мандолїнї, а вечером кождого дня танцює в цирку та їздить на кони. Карлики звичайно не люблять дїтий уже з причини свого росту і свого упослїдженя, але Хікіта охотно пристає з ними. Любить також і мущин, але високого росту, она залюблена в сьпівака Івонне, британьского велитня.

— **Вдячні читачі.** Лучає ся доволї часто, що слухачі, полюбивши статї одного дневникаря, почувають до плодів єго пера а то і до єго самого велику симпатию. Нераз — але то вже значно рідше буває й таке, що та симпатия прибирає конкретні форми. Таке лучило ся із Францїшкою Повер Кобе, яка померла 6. м. м. в 81. р. житя. Кобе була першою жінкою, що посьвятила ся дневникарству. Через довший час редаґувала The Echo, а відтак вступила в склад всесьвітної часописи Standard-у. Незвичайно річевими й знаменито опрацьованими статями здобула симпатиї в найширших верствах суспільности і немало вплинула на уладженя законодавства у своїй вітчинї. Відтак стала Кобе завзято виступати проти вівесекций, а одна із єї читачок так захопила ся єї статями, що зробила єї своєю ґенеральною спадкоємницею, а додати-б і те що Yates, бо так звала ся та вдячна читачка, була вельми богата. Се причинило ся також до того, що Кобе покинула дневникарство і маючи запевнене удержанє, посьвятила ся виключно пропаґандї антивівесекціонїзму. Так буває в сьвітї, а у нас правда не один письменник здобуває собі симпатию, не один журналїст захоплював своїми статями тисячі читачів та на старість приходить ся їм або примирати голодом, або їсти гіркий »ласкавий« хлїб, який також треба добре відробляти на якійсь диурнї або що.

— **Мурини орґанїзують ся.** Найвизначнїйші проводирі муринів в Злуч. Державах півн. Америки заявили, що мурини не гадають довше підпомагати ворожі собі партиї білих. Орґанїзу-

---

осикове листє, трясло ся від страху. Але я ішов дальше стежкою межи збіжем, бродив по пахи. Деколи поринав в високім, густім житї, а гойдаючі ся хвилї колося затоплювали мене. Зрошені колоски ударяли по лици немов водою бризкали. З під моїх ніг фуркнуло щось... затріпотало. Я закричав з перестраху і занїмів. В грудях било як молотом. З початку я не бачив нїчого. Голова угинала ся під тягаром думок. Я ішов дальше... але без памяти...

VI.

Передімною повзли страшні мари. Їх челюсти дихали поломінєм. Вогонь довгими, предовгими нитками плив у гору, до неба. Нитки рвали ся в атомові куснички і запалювали ся зірками; небо плакало, а золоті слези капали на землю. Розпелехані коси хмар волочили ся довжезними тїнями.

Нечайно двері неба з лоскотом відчинили ся від сходу аж до заходу. З отвертого неба вилетїли на огненних, зикзаковатих зміях два ангели білі наче сніг. За ними знов з лоскотом і гуркотом зачинило ся небо. Земля трясла ся від гуку.

Один ангел мав обличе поважне. На його чолї ясною звіздою сияла мудрість — а в очах була задума наче мисль глубока. Він дивив ся на сьвіт, на чорні мари, на тїни, що волочили ся за марами. Ангел махнув мечем... і в одну мить чорні мари повалили ся немов людські трупи на боєвищи. Один труп на другім — в неладї — в крови. Кривили уста, вили ся як змії зі встиду, болю, злости... як довге волосє в огни звивали ся, шкварчали, тріскотали.

Другий ангел усьміхнув ся сьміхом веселости, спокою, щастя, раю. Він відкинув меч далеко поза себе. Правою рукою ясною як сонце, чистою, прозорою як хрустал, відхилив полу свого сердака. По нїм широкими хвилями спливав сріблом довгий хитон аж по саму землю. У нього на грудях лежала сьвіжа галузка зеленої пальми. Він підняв зелену віть. Білі мраморові груди засяли тихим але ясним, могутним як сонце промінєм.

Кождий промінь заміняв ся в любов... надію... саме небо... В правій руцї маяла пальма. З пальми течією лляла ся прозора, диямантом вилискуюча ся роса... та розсипала ся по гидких трупах мар.

Повіяв ангел ще раз пальмою і усьміхнув ся весною. Де лежали тїни, трупи — там прозябала шовкова трава.

І було тихо... роскішно тихо...

Так любо... така роскіш... а в тїтки?...

Я зітхнув...

І ангел зітхнув... усьміхнув ся... але на його губах був жаль. Він положив назад на груди пальмову галузку і загорнув ся в сїрак.

На холоднїй землї не ростуть пальми...

Відчини ся, синий блаките!...

Небо відчинило ся. Ангел взлетїв до неба...

І знов лягла на землю тьма велика.. чорна тьма неначе горе...

(Дальше буде).

ють они національну муриньску партию, котра поставить з поміж себе чорного кандидата на президента Сп. Держав, а всї мурини віддадуть на него свої голоси. Нова партия має називати ся »Нейшіонел Сивіл Ліберал Парті«. В єї проґрамі буде удержаванє зелїзниць, телеґрафів, телефонів, трамваїв і т. п. Для старих муринів, котрі були в неволи, домагає ся державного відшкодованя і сталої платнї.

— **Водопроводи з горячою водою.** До Петербурга приїхав заступник одного з заграничних підприємств, яке хоче завести в столицї Росиї водопроводи з горячою водою, яких нема ще в цїлій Европі. Водопроводи були би глубоко вкопані під землею і доставляли би горячої води деяким дїльницям міста. Подібні водопроводи є вже в Чікаґо, Ст. Францїско і в инших більших містах Америки, а небавом мають їх завести в Дрезнї в Саксонії.

В кождій рускій хатї повинна бути на стїнї **мапа всеї Руси-України**, видана Р. Тов-ом педаґоґічним у Львові. (Величина : 75×59 цм.). Коштує лише **40 сот.** Молодїж при науцї чи забаві все буде мати перед очима наглядний образ нашої великої Вітчини.

Наука, штука, лїтература.

— **Руский народний театр** переїздить з Самбора до Сянока, де дасть ряд представлень, з яких перше буде дня 4. с. м.: »Свати Мусїя«, комічна оперета в 3 діях М. Кропивницкого.

— **Поступ ч. 16** з 29. цьвітня 1904 містить між иншими отсї статї: Листи про природу, VI, Івана Раковского. — Полїтичний лад в Австриї, VI. — Хмельниччина. — Всячина. — В фейлєтонї: Про Василя Стефаника, нап. Лесь Гринюк. — Всї статї писані зі знанєм річи, ясно і зрозуміло. Передплата тижневника »Поступу« виносить річно 4 К. Адреса редакциї і адміністрациї: Коломия, Народний Дім, I пов.

Телеґрами

з дня 2. мая.

Будапешт. Цїсар приїде нинї до Будапешту о 6. год вечером.

Царгород. Амбасадори російский і австроугорский відбули вчера нараду з турецким правительством в справі неполагодженої грошевої сторони европейскої жандармериї в Македонії. Амбасадорам відповіджено, що все буде поладнане сейчас, та що в найблизшім часї підпише ся договір.

Прага. Вчера помер ту др. Антін Дворжак, ческий композитор і член палати вельмож, в 63. роцї житя.

Марсилія. Президент Любе приїхав ту в суботу вечером з Італії.

Канн. Б. президент Трансвалю, Кріґер, мав тяжко занедужати.

Новий Йорк. Поїзд, яким їхали перші гостї на всесьвітну виставу в Ст. Люї в Америцї, вискочив із шин. При катастрофі мало згинути 50 осіб.

Надіслане.

Др. Мирон Вахнянин

лїкар клїніки львівского унїверс., б. лїкар клїніки проф. Ляйдена в Берлинї

ординує у внутрішних недугах від 3—5 попол.

ул. Академічна ч. 26. (мезанїн).

В книгарни Товариства ім. Шевченка і в книгарни Ставропигійскій можна дістати отсї працї видані проф. д-ром Ів. Копачом:

Будучність ґімназий. Цїна 1 К.

Партийна полїтика і морал. Ц. 50 с.

Родинне житє (під розвагу руским »соколи кам і паннам«). Ц. 50 с.

Социялїзм, етика і полїтика (під розвагу »старшим і молодшим«). Ц. 50 с.

Три перші працї зладжені на основі творів професора берлиньского унїверситету д-ра Фрідріха Паульзена.

Християньский Календар МІСИОНАРЯ

на 1904 рік

коштує лише 50 сот., а з почтовою пересилкою 60 сот. Зміст богатий, ілюстрациї гарні. При закупнї більше примірників вельми значний опуст. Висилає лише за готівку: *Видавництво Чина св Василія В. в Жовкві.*

Александер Стефан — В. Щурат.

УЧЕБНИК французької мови

Часть I. *Апробований для всїх середних женьских шкіл.*

Примірник оправлений в полотно 2 К 50 с. (на почтову пересилку 15 с). Купити можна лиш в Рускім Інститутї для дївчат в Перемишли.

„Тревоги автора і видавника“

(гумористична подія в натури)

О. Я. Кониського

можна набувати в Адміністрациї »Руслана« та в обох руських книгарнях у Львові.

Цїна примірника на велїновім папери виносить всего **30 сот.** (з почтовою пересилкою 35 сот.)

Всїлякі

КУПОНИ

і

вильосовані

цїкні папері

виплачує без потрученя провізиї або коштів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного.

ОБЕЗПЕЧАЙТЕ БУДИНКИ, ДВИЖИМОСТИ, ЗБІЖЕ І ПАШУ

против огневих шкід

в одинокім рускім Товаристві асекурацийнім

„ДНЇСТЕР“

ТОВАРИСТВО ДНЇСТЕР опирає ся на взаїмности членів, то значить, **звертає членам** щорічну чисту надвижку. **Звороти виносили** за р. 1900, 1901 і 1902 суму **219.332 кор.** т. є 8%.

ШКОДИ лїквідує **ДНЇСТЕР** скоро при участи місцевих членів і делеґатів. Від 1893 до 1903 виплатив **ДНЇСТЕР** відшкодовань на суму 4,161.669 кор.

ФОНДИ ДНЇСТРА з кінцем 1903 р. виносять **1.013.691 кор.** і уміщені в пупілярних цїнних паперах.

ПОЛЇСИ ДНЇСТРА приймає при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

АҐЕНЦИЇ ДНЇСТРА находять ся у всїх містах, місточках і многих селах і легко кождому обезпечити ся через аґента; **ДНЇСТЕР удїляє аґенциї господарям**, де єще на більший округ нема аґенциї. **Аґенти** заробили вже **537.815 кор.** провізиї.

НА ЖИТЄ треба обезпечати ся через **ДНЇСТЕР** в Товаристві краківскім; власну провізию від таких обезпечень **дає ДНЇСТЕР на рускі добродїйні цїли; тому на житє обезпечайте ся тілько через ДНЇСТЕР.**

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНЇСТЕР“

у Львові, ринок 10, в домі »Просьвіти«.

Розклад поїздів зелїзничих обовязуючий від I-го жовтня 1903.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-европейского).

Поїзд посп.	Поїзд особ.	приходить о годинї	до Львова
	6·10		з Кракова, Берлина, Варшави, Відня
	6·20		з Чернівцїв (Галацу), Чорткова, Калуша
	6·50		з Сокаля, Рави рускої
	7·35		з Самбора, Хирова
	7·35		з Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче
	7·55		„ „ на дв. головний
	7·45		з Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
1.30	8·55		з Кракова, Відня, Праги, Берлина
	9·57		з Стрия
	10·25		з Ряшева, Любачева
	11·15		з Станиславова (Кересмезе, Потутор)
	1·10		з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава
2·15			з Підволочиск, Копичинцїв на дв Підз
2·30			„ „ на дв. голов.
	4·35		з Стрия, Хирова, Борислава
	5·06		з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
	5·30		„ „ „ на дв. голов.
	5·20		з Яворова
1·40	5·40		з Чернівцїв, Іцкан
	5·50		з Кракова, Відня, Праги, Берлина
	5·55		з Белзця, Сокаля, Любачева
Ніч			
	8·20		з Яворова
12·20	9·20		з Чернівцїв, Букарешту
8·40 2·31	9·50		з Кракова, Відня, Берлина, Ясла Риманова
	10·00		з Самбора, Сянка
	10·02		з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
	10·20		„ „ „ на дв. голов.
	10·40		з Лавочного (Пешту), Хирова, Калуша
	3·09		з Тернополя, Грималова на дв. Підзамче
	3·30		„ на дворець головний

Поїзд посп.	Поїзд особ.	відходить о годинї	зі Львова
	6·22		до Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор
1·50	6·30		до Підволочиск (Київа), Бродів дв. головний
2·04	6·43		„ „ „ дв. Підзамче
	6·45		до Лавочного (Пешту), Борислава, Дрогобича
8·25 2·50	8·35		до Кракова Відня, Праги, Берлина
	9·05		до Лавочного, Хирова, Калуша
	9·25		до Самбора, Хирова
	9·40		до Белзця, Сокаля, Любачева
	10·35		до Чернівцїв, Потутор, Делятина
2·40	10·40		до Тернополя, Потутор, дв. головний
	10·57		„ „ дв. Підзамче
	3·05		до Стрия, Хирова, Борислава
	3·25		до Ряшева, Любачева
	3·40		до Самбора, Хирова
	3·50		до Яворова
Ніч			
	6·05		до Станиславова, Жидачева
12·45	6·15		до Кракова, Відня, Берлина, Варшави
	6·51		до Яворова
	6·40		до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
	8·05		до Сокаля, Рави рускої
	9·00		до Підволочиск, Бродів гол. дворець
	9·20		„ „ дв. Підзамче
2·51	10·42		до Іцкан, Чорткова
	10·55		до Кракова, Відня, Варшави, Праги
	11.00		до Підволочиск, Бродів дв. головний
	11·24		„ „ дв. Підзамче
	11·05		до Стрия
	11·11		до Жовкви (лише що недїлї)
	4·10		до Кракова, Відня, Праги, Самбора

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6. години вечером до 5. години 59 мінут рано.

Час середно европейский ріжнить ся від часу львівского о 36 мінут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12. год. 36 мін. часу львівского. — Бюро інформацийне ц. к. зелїзниць державних (ул. Красїцких ч. 5.) удїляє поясненя в справах зелїзничих, продає білети всякого рода і розклади їзди.

Видає і відповідає за редакцию **Лев Лопатиньский.** З друкарнї В. А. Шийковского.